

*Т. Ю. Мишляєв, аспір. Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки
(Україна, м. Луцьк)*

*Науковий керівник: Є.Б.Тихомирова, д.політ.н., проф. кафедри
міжнародної інформації СНУ ім. Лесі Українки*

**Транскордонна співпраця Бельгії
в гуманітарній сфері в рамках програми Interreg IV**

Робота виконана на кафедрі міжнародної інформації СНУ ім. Лесі Українки

У роботі розглядаються особливості участі регіонів Бельгії у транскордонному співробітництві в гуманітарній сфері. Досліджено головні аспекти співпраці в рамках проекту COSANTRAN. Проаналізовано специфіку проекту Університет Великого Регіону.

Ключові слова: стратегія розвитку ЄС 2020, регіональна політика, транскордонний регіон, Interreg IV.

Myshlyayev T. Cross-border cooperation between regions of Belgium in the humanitarian sphere within the programme Interreg IV. The features of participation of Belgian regions in cross-border cooperation in humanitarian sphere are examined. The basic aspects of cooperation within the project COSANTRAN are investigated. The specific character of the project University of the Greater Region is analyzed.

Keywords: EU growth strategy 2020, regional policy, cross-border region, Interreg IV.

Актуальність роботи. Співпраця регіонів в гуманітарній сфері сприяє розвитку економіки ЄС, базованої на принципах освіченості, стабільності та комплексності, як це передбачено у стратегії розвитку ЄС до 2020 року [4]. Будучи активним учасником європейської політики, в тому числі і політики транскордонного співробітництва, Бельгія широко залучена до різноманітних проектів в рамках програми Interreg IV. Досягненню ключових цілей означеної стратегії в сферах охорони здоров'я та освіти сприяє реалізація проектів на

бельгійському прикордонні – проект *COSANTRAN* та проект *Університет Гранд-Режйон*.

Метою роботи є вивчення досвіду транскордонного гуманітарного співробітництва Бельгії. Серед **завдань** – аналіз співпраці в сфері охорони здоров'я на прикладі проекту *COSANTRAN* та в сфері освіти і науки – проект *Університет Гранд-Режйон*.

Виклад основного матеріалу. Проект *COSANTRAN* – Доступ до медичної допомоги не знає кордонів (Бельгія, Франція). Загальний бюджет – € 1 130 000 (вклад ЄС – € 570 000) [5]. Реалізація проекту розпочалася 2008 р. в рамках програми *Interreg IV Франція-Валлонія-Фландрія*.

Територія реалізації проекту має значний досвід подібної співпраці. Ще в 1992 році розпочалася співпраця в менших масштабах за допомогою тільки одного проекту між двома лікарнями Туркуен і Мускрон на бельгійсько-французькому кордоні. Сьогоднішня програма займає площу понад 60 000 км² і населенням близько 10,5 млн. жителів. Об'єднання ресурсів сприяло економії фінансових коштів, залученню страхових компаній до доступного страхування населення [6]. Проект об'єднав існуючі до того часу ініціативи франко-валлонського співробітництва *Cosanwalfran*, та франко-фламандського співробітництва *Cosanvlaamsfran* [2]. Таким чином, до співпраці з бельгійської сторони залучені Фландрія та Валлонія.

Створення транскордонної європейської системи охорони здоров'я, що охоплює бельгійське та французьке прикордоння започатковано в рамках програми *Interreg*. Вона розвивалася під егідою *Interreg II, III і IV*. Завдяки роботі бельгійських та французьких страхових компаній, політиків та інших зацікавлених сторін у 2005 р. було підписано рамкову угоду про

транскордонне співробітництво в сфері охорони здоров'я. А у 2008 р. започатковано сам проект [3].

З часу запуску проекту досягнуто значного прогресу. З 2008 року понад 48 тис. осіб скористалися медичними послугами по обидва боки кордону. В транскордонну мережу були інтегровані 34 медичні заклади [1]. Реалізація проекту дозволила французьким і бельгійським пацієнтам отримувати медичні послуги на тих самих адміністративних та фінансових засадах в шести прикордонних регіонах, що і у своїх країнах. Наприклад, щороку, більше 150 французьких пацієнтів обслуговуються бельгійськими реаніматологами у випадку, коли французька мобільна служба з надзвичайних ситуацій та реанімації перевантажена.

Сформовано п'ять транскордонних зон для доступу до медичного обслуговування (на основі можливостей регіонів та потреб населення), започатковано транскордонні аварійні служби, досягнуто успіхів в наданні онкологічної та урологічної допомоги лікарнями міста Монс (Бельгія) та Мобеж (Франція) [6].

Окрім користі від надання медичних послуг, проект допомагає скоротити державні витрати на охорону здоров'я для обох країн шляхом спрощення та гармонізації процедур та об'єднання медичних ресурсів [5].

Іншим аспектом співпраці є питання вищої освіти та науки. Успіхів в цій галузі досягнуто в рамках проекту Університет Гранд-Режйон. Бюджет проекту – € 6 534 000 (клад ЄС – € 3 267 000) [5]. Проект розпочато 2008 року в рамках програми Interreg IVa Гранд-Режйон. З бельгійської сторони участь в проекті бере Валлонія.

Посилення транскордонного співробітництва Бельгії в сфері освіти та науки відбувається за рахунок збільшення мобільності студентів, вчених і викладачів із сусідньою Францією. Відбувається започаткування нових курсів та дослідницьких профілів через поєднання зусиль семи установ-партнерів. Об'єднання семи різних університетів сприяло створенню багатокультурної вищої освіти і науково-дослідного простору отримало назву „Університету Гранд-Режйон ” (УГР).

УГР полегшує мобільність студентів серед університетів-партнерів, спрощує адміністративні процедури, забезпечує доступ до різних лабораторій, бібліотек, міжвузівських конференцій і гармонізує надання подвійних або потрійних степенів в контексті транскордонних навчальних курсів. Він також формує мережі в галузі досліджень, зокрема в транскордонних докторських студіях.

Поєднання університетів у мережу призвело до створення транскордонної території вищої освіти, підвищення її репутації і зростання її привабливості. Ця територія охоплює п'ять регіонів – Саарланд і Райнланд-Пфальц в Німеччині, Велике Герцогство Люксембург, французький регіон Лотарингія та бельгійську Валлонію (включно з німецькомовною громадою на її території) [7].

Головною ціллю проекту УГР є створення транскордонної території вищої освіти між сімома партнерами – університетами Саар, Кайзерслаутерн і Трір в Німеччині, Льеж у Бельгії, Університетом Люксембургу, університетами Metz і Нансі у Франції. Ця структура об'єднує майже 115 000 студентів і близько 6000 викладачів, у тому числі дослідників. Навчання і дослідження здійснюється німецькою, французькою та

люксембурзькою (трьома національними мовами регіону), а також англійською.

В рамках УГР навчання студентів, докторантів, а також робота викладачів і дослідників, побудовані на засадах взаємного визнання академічних кредитів і спрощення процедури реєстрації та зарахування. В рамках УВР відбувається надання підтримки транскордонним дослідницьким проектам і загальний доступ до науково-дослідної інфраструктури, а також здійснюється розробка спільних академічних програм. Велике значення надається отриманню міжкультурної компетенції та вдосконаленню знань іноземних мов. Проект також сприяє розвитку транскордонних докторських студій, на основі доступу до високоякісної наукових об'єктів в рамках всієї системи УГР.

Крім академічних цілей, проект спрямований на збільшення мобільності студентів та викладачів УГР в межах розширеного транскордонного кампусу шляхом надання академічних квитків. Ця ініціатива стала можливою в рамках співпраці з регіональною владою та транспортними компаніями. Також було створено інтернет-портал, який охоплює бази даних всіх академічних курсів університетів-партнерів. Установами-партнерами планується ввести єдиний студентський квиток.

Висновки. Реалізація регіональної політики ЄС в гуманітарній сфері відбувається за допомогою реалізації проектів, спрямованих на забезпечення швидкого доступу до закладів охорони здоров'я, підвищення якості надання медичних послуг, створення транскордонного освітнього простору, підвищення освітнього рівня тощо. Бельгія є активним учасником такого співробітництва. Зокрема, на кордоні з Францією створено потужну мережу закладів охорони здоров'я, що надають своєчасні та сучасні послуги. Іншим аспектом є

академічна сфера співпраці. Створення транскордонного університету як асоціації університетів з прикордоння Франції, Бельгії, Німеччини та Люксембургу дає можливість молоді цих країн отримувати якісну освіту та відмінні знання.

Джерела:

1. Cosantran [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ecday.eu/flagship-stories?acronym=43273>

2. Cosantran, Cosanwalfran, Cosanvlaamsfran [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.espaces-transfrontaliers.org/en/resources/projects/projects/project/show/cosanran-cosanwalfran-cosanvlaamsfran/>

3. Cosantran. Projectinhoud [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.west-vlaanderen.be/provincie/gebiedenbeleid/subsidies/projectendatabase/projectendatabasefiches/cosantran_projectendatabase.pdf

4. Europe 2020 in a nutshell. Priorities [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ec.europa.eu/europe-2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/index_en.htm

5. European territorial cooperation. Building bridges between people [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/territorial2011/etc_book_en.pdf

6. Pooling health resources on Belgian-French border [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/stories/pdf.cfm?sto=2199&lan=7&country=BE

University of the Greater Region [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/stories/details_new.cfm?pay=BE&the=82&sto=2162&lan=7&region=ALL&obj=ALL&per=2&defL=NL